



# IMPLICA'T

Educació a la solidaritat,  
iniciació al voluntariat  
i a la cooperació

**Memòria d'activitats**

Desembre 2015 - Novembre 2016

C/ Lugo, 61, baixos  
08032 - Barcelona  
Telèfon 93 3577575  
[barcelona@fundacionadsis.org](mailto:barcelona@fundacionadsis.org)

## Introducció

El projecte *Implica't* s'ha implementat en quatre instituts públics: INS Francisco de Goya, INS Vall d'Hebron, INS Manuel Carrasco i Formiguera i INS Narcís Monturiol.

Des de setembre 2014, el present projecte s'ha vingut realitzant de forma simultània i complementària amb el projecte d'Aprenentatge-Servei *Un món per implicar-se* als dos primers dels instituts esmentats. Els/les joves han participat de forma seqüencial: un curs al primer (*Un món per implicar-se*) i el curs següent a l'altre (*Implica't*), com a continuació i aprofundiment de l'aposta per créixer en experiència de solidaritat.

Enguany hem redissenyat i redistribuït els tallers inicials de sensibilització tot tenint en compte aquesta concatenació de projectes i la progressió del seu contingut, tal com s'indica a les pàgines 4 i 5.

L'Objectiu General (Impacte) del projecte presentat va ser el següent:

"Contribuïm a fomentar la consciència crítica i la participació de la joventut de Barcelona en la transformació i millora de la societat, en línia inclusiva i solidària; tot partint de la igualtat de drets i dignitat de tots/es, i fomentant una cultura de pau. Igualment contribuïm a la renovació pedagògica de l'educació amb noves metodologies, més actives, participatives i significatives."

## Dades generals

### Metodologia del projecte

Aquest projecte, així com el programa global que la Fundació Adsis desenvolupa en diverses ciutats de l'estat espanyol, estan emmarcats directament en la missió que la Fundació es planteja (implicar joves en la construcció d'una societat més justa i solidària).

Com que el projecte pretén incidir directament en la motivació, les competències i actituds del jovent davant la societat (capacitat crítica, consciència, creativitat, capacitat emprenedora, protagonisme, participació...), considerem que la forma de fer-ho és molt rellevant, ja que ens juguem l'èxit o fracàs. L'important del projecte són els processos que fa el jovent, per tant un element clau ha estat la metodologia emprada:

Els tallers de sensibilització han estat molt vivencials, es pretén que el/la jove experimenti i posteriorment analitzi i posi paraula a l'experiència tinguda.

Durant tot el procés s'ha estimulat la seva creativitat, iniciativa i participació, cada jove se pogut sentir actor/triu, tot aportant les seves habilitats, siguin les que siguin.

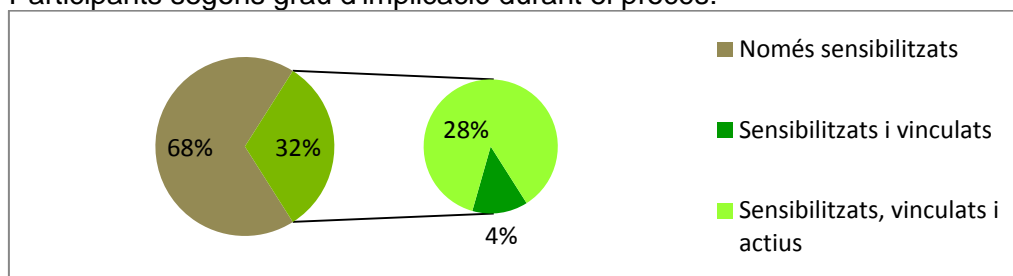
Al començament s'ha provocat i reptat als/les joves; després s'ha realitzat un acompanyament educatiu discret, potenciador del seu protagonisme: donant suport, subratllant, suggerint quan ha estat necessari, respectant sempre les seves decisions.

### Joves participants

Durant l'any de duració del projecte s'han sensibilitzat 668 joves a les aules.

D'aquest total de sensibilitzats, 216 joves (el 32%) s'han vinculat voluntàriament als grups-motor per tal de preparar accions solidàries, 187 dels quals han estat actius durant tot el curs (el 28%).

Participants segons grau d'implicació durant el procés:



## Horari de realització de les activitats

Els tallers inicials de sensibilització s'han realitzat amb tot l'alumnat dels grups-classe, en horari de Tutoria. A partir d'aquest moment, les sessions s'han realitzat fonamentalment fora de l'horari de classe, ja que la participació dels/les joves ha estat voluntària i, per tant, s'han apuntat els/les que així ho han volgut fer.

Els horaris de les sessions de dinamització i acompanyament de tot el procés s'han consensuat amb cada grup implicat, establint uns horaris base setmanals o quinzenals, modificats segons les necessitats i inquietuds de cada grup.

El projecte s'ha concretat de la següent manera en a cada un dels centres educatius:

- **Institut Francisco de Goya:**
  - o Els tallers de sensibilització es van vincular a la matèria de 'Tutoria'.
  - o Van participar-hi tres grups-classe de 4t d'ESO, cada curs escolar.
  - o L'horari base de trobada del grup-motor implicat va ser el dimarts al migdia, de 14:30 a 15:30h.
- **Institut Manuel Carrasco i Formiguera:**
  - o Els tallers de sensibilització es van vincular a la matèria de 'Tutoria'.
  - o Van participar-hi dos grups de 3r d'ESO durant el curs 2015-2016 i dos grups de 4t d'ESO durant el curs 2016-2017.
  - o L'horari base de trobada del grup-motor implicat va ser dimecres i/o dijous, al migdia, de 13:30 a 15:30h.
- **Institut Narcís Monturiol**
  - o Els tallers de sensibilització es van vincular a la matèria de 'Tutoria'.
  - o Van participar-hi dos grups de 4t d'ESO, cada curs escolar.
  - o L'horari base de trobada del grup-motor implicat va ser dimarts al migdia, de 13:30 a 15h.
- **Institut Vall d'Hebron:**
  - o Els tallers de sensibilització es van vincular a la matèria de 'Tutoria'.
  - o Van participar-hi dos grups de 4t d'ESO en el curs 2015-2016 i tres grups de 4t d'ESO en el curs 2016-2017.
  - o L'horari base de trobada del grup-motor implicat va ser dilluns de 14:30 a 17h.

A més d'aquests grups, que han participat per primera vegada en el projecte, també s'hi han vinculat joves de cursos posteriors que els darrers anys van participar-hi i que han volgut continuar desenvolupant accions solidàries de diversos tipus per donar resposta a campanyes concretes, triar i desenvolupar projectes segons interessos

propis o bé fer voluntariats. Aquests grups s'han trobat de manera més flexible, adaptant-se a les necessitats de cada moment.

## Lloc de realització de les activitats

Les trobades dels grups-motor de primer any de participació (dinamització i preparació d'activitats solidàries) s'han realitzat en cadascun dels instituts participants, així com, puntualment, a la seu de la Fundació Adsis al barri del Carmel. Les activitats solidàries s'han realitzat en diversos llocs, detallats més endavant.

Els/les joves de segon any de participació i posteriors s'han trobat als instituts i a la seu de la Fundació Adsis, però també s'ha comptat amb la col·laboració de la biblioteca del barri d'El Carmel i de l'Escola El Carmel, que han cedit els seus espais per fer algunes de les trobades i activitats.

# Actuacions i activitats desenvolupades

L'Objectiu Específic del projecte plantejat va ser:

“Els/les joves participants aprenen a ser solidaris/ies empíricament, realitzant activitats decidides per ells/es mateixos/es, posant en joc la seva creativitat i potencialitats; després de conèixer, analitzar i tenir contacte amb situacions de desigualtat social “Nord-Sud” i de l'entorn proper, així com les seves causes. Igualment es converteixen en agents actius al seu centre educatiu i al seu entorn, tot creant-hi cultura solidària, inclusiva i de participació ciutadana.”

A continuació exposem les activitats realitzades, emmarcades en cada un dels 4 eixos d'actuació del projecte.

## 1. Sensibilització, 'repte' i grups-motor

La primera actuació plantejada en el projecte va ser:

“Tallers de sensibilització dels/les joves a les aules, plantejament del "repte" (donar suport amb les seves capacitats a un projecte de cooperació al seu abast) i constitució dels grups-motor.

De la realització d'aquesta primera actuació esperàvem obtenir els següents productes:

- Els/les alumnes assistents als tallers de sensibilització coneixen les diferències globals existents en el món, s'adonen que ells/es es troben en un lloc privilegiat i valoren les seves riqueses materials i personals.
- Es constitueixen varis grups-motor (un o més per cada classe, per cada nivell o per cada INS), integrats pels joves sensibilitzats/des i motivats/des que s'apunten voluntàriament a participar-hi i donar suport al projecte de cooperació presentat, tot reconeixent i posant en joc les pròpies capacitats personals.

## Activitats realitzades

### ➤ Tallers de sensibilització a les aules, amb tot l'alumnat

Actualment, els instituts estan vivint un procés de canvi, aprofitant l'oportunitat que ofereix el 'Servei Comunitari', per ampliar els cursos en què es fa intervenció educativa en col·laboració amb Fundació Adsis, afegint al procés un nou projecte a 3r d'ESO, *Un món per implicar-se (d'ApS)*, que representa la primera de les 3 etapes que la Fundació ha dissenyat per a la participació continuada dels/les joves, tal com hem indicat a la 'Introducció'; els formats els resumim així:

- Format lectiu, amb total vinculació al currículum d'estudis (projecte d'ApS), en 3r d'ESO.
- Format combinat: horari lectiu – horari no lectiu, vinculat a l'institut (projecte Implica't), en 4t d'ESO, i
- Format no lectiu, vinculat a l'entorn, en Batxillerat.

Enguany s'han compaginat diversos models de tallers de sensibilització, depenent de si els grups havien participat el curs anterior al projecte *Un món per implicar-se (d'ApS)* o no:

- En els centres que no hi havien participat s'han fet 3 tallers amb cada grup classe, com és el cas dels INS Narcís Monturiol i Manuel Carrasco i Formiguera (1r model).
- En els centres que ja havien participat el projecte l'ApS prèviament, s'ha fet un taller de sensibilització, com ara l'INS Goya i l'INS Vall d'Hebron.

A continuació resumim els dos models de tallers de sensibilització portats a terme.

**Primer model:** Els tallers de sensibilització que s'han ofert als instituts en què Implica't és el primer projecte de Fundació Adsis en el qual l'alumnat participa, han estat els següents:

- **Taller 1:** *'Existeix un altre món on són la majoria'*. En aquest taller es visualitza el documental 'Catzuquí de Velasco, el paraíso de la cebolla', demanant que els/les participants parin atenció a aspectes concrets (accés a l'aigua, a la salut, etc.) Posteriorment es du a terme una comparativa entre la realitat d'aquella població i la que viuen els/les joves.
- **Taller 2:** *'La marxa del món'*. Continuació del Taller 1. Es planteja una dinàmica de grup en la qual es convida als/les participants a viure en primera persona diferents rols socials i a reflexionar sobre les causes de les injustícies que s'hi produeixen.
- **Taller 3:** *'La Solidaritat com a resposta'*. Es planteja als/les participants una dinàmica vivencial a través de la qual se'ls convida a donar resposta al poder econòmic imperant, a valorar quins recursos tenim a les nostres mans i com poder contribuir al canvi.

Amb els/les joves que van participar al projecte Implica't per segon any consecutiu es va fer el '**Taller de continuïtat Fent memòria**': A través d'un curt 'Experimento compartir' es convida el grup a plantejar-se les injustícies i necessitats que ens envolten i es repta els/les joves a donar-hi resposta participant a una campanya concreta de recollida d'aliments: 'Donem la llauna'. A partir de setembre 2016 aquest últim taller s'ha substituït per una altra sessió. Motiu: els/les joves van participar el curs anterior al projecte d'ApS *Un món per implicar-se*, centrat en el dret bàsic a l'alimentació, per tant ja havien treballat aquest tema. La nova sessió ha estat més reflexiva i complexa, entenent que els/les destinataris/es hauran

treballat durant un curs escolar temàtiques de solidaritat, justícia social, treball cooperatiu i anàlisi dels factors desencadenants de la desigualtat.

### **Segon model**

A les aules on l'alumnat ja havia passat per una primera experiència d'ApS amb l'entitat, es va proposar el següent:

- **Taller d'inici al projecte Implica't:** *'La pobresa no es cura amb pegats'*. Dirigit als/les joves que ja van participar en aquest projecte durant el curs acadèmic anterior. A partir de l'anàlisi d'un curtmetratge, es repassen i s'analitzen les causes sistèmiques de l'existència de les desigualtats socials al món. La dinàmica acaba plantejant alternatives de consum i exposant un repte solidari concret: aconseguir un hort comunitari a Gàmbia.

Els cursos posteriors, és a dir, a partir del segon any de participació al projecte *Implica't* (a més de l'any de participació a *Un món per implicar-se*), s'han ofert els següents tallers:

- **Taller de continuïtat: *Propostes de participació a l'aula*.** Sovint els centres educatius demanen una intervenció educativa a les aules de batxillerat, ja que en aquesta nova etapa formativa hi ha alumnat de nova incorporació. Tenint present això i que el perfil de l'alumnat és més madur, es fa una sessió reflexiva centrada en el valor de les capacitats de cada jove i en propostes de participació voluntària concretes: 'Necessitats socials i voluntariats. Tu pots canviar les coses'

En total, entre desembre de 2015 i novembre de 2016, es van dur a terme 25 tallers de sensibilització entre els quatre instituts participants. A continuació, s'especifiquen els tallers realitzats:

- **Institut Francisco de Goya**, s'han realitzat 6 tallers:
  - 6 sessions del Taller 'La pobresa no es cura amb pegats'
- **Institut Manuel Carrasco i Formiguera**, 4 tallers:
  - 2 sessions del Taller 'Necessitats socials i voluntariats. Tu pots canviar les coses'
  - 2 sessions d'una adaptació al Taller 'La pobresa no es cura amb pegats'
- **Institut Narcís Monturiol**, 8 tallers:
  - 2 sessions del Taller 1: 'Existeix un altre món on són la majoria'
  - 2 sessions del Taller 2: 'La marxa del món'
  - 2 sessions del Taller 3: 'La Solidaritat com a resposta'
  - 2 sessions del Taller 'La pobresa no es cura amb pegats. Tu pots canviar les coses'
- **Institut Vall d'Hebron**, 7 tallers:
  - 4 sessions del Taller 'La pobresa no es cura amb pegats'
  - 3 sessions del Taller 'Necessitats socials i voluntariats. Tu pots canviar les coses'

**Nombre de tallers:** 25

**Nombre participants:** 668 joves.

**Lloc:** a cada institut

## ➤ Plantejament d'un repte

El moment, contingut i forma de plantejar el repte ha estat diferent segons si era el primer any en què els/les joves participaven al projecte 'Implica't' o ja havien participat l'any anterior. El primer any se'ls planteja un repte per donar suport a una necessitat d'un país llunyà que està en pitjors condicions socioeconòmiques, a partir del segon any la mirada es posa a l'entorn proper, descobrint necessitats del nostre entorn i buscant formes de donar respostes:

- Primer any de participació al projecte:

El primer any de participació el 'repte' ha anat de la mà de l'ONG 'Cultivant Vida' que desenvolupa projectes a Gàmbia. En concret es va plantejar aconseguir 1.500 euros entre els 4 instituts, per posar en funcionament un hort comunitari ubicat entre dues poblacions de l'interior de Gàmbia (Santanto Uruana i Sare Iligui) que els proveirà d'aliments i que gestionaran elles mateixes. Es tracta d'un projecte de nutrició i salut que contribuirà a disminuir la mortalitat provocada per la malària i diverses malalties generades o agreujades a causa de la malnutrició. Els pous que s'ubicaran a l'hort serviran també per apropar l'aigua a les comunitats per a usos d'higiene personal, cuina, etc.

L'únic requisit que es posa als/les joves és que no poden demanar diners a les seves famílies, sinó que han d'aconseguir-los posant en funcionament les seves capacitats i creativitat, clau del procés que desenvolupen en el projecte.

El moment de plantejar-los el repte va ser doble: s'ha presentat breument al final de l'últim taller de sensibilització (*Taller 3-'La solidaritat com a resposta' / Taller inicial-'La pobresa no es cura amb pegats'*); després s'ha fet el *'Taller d'aprofundiment del repte'* amb els/les joves que es van apuntar voluntàriament a desenvolupar tot el procés, sobre el repte concret: beneficis d'un hort...

- Segon any de participació o més:

Els/les joves que hi han participat per segon any consecutiu o més, són joves motivats per la solidaritat, que ells/es mateixos/es tenen la iniciativa de continuar en el projecte, fora del seu horari lectiu.

En el marc curricular de batxillerat, el projecte s'enfronta a dos reptes: fomentar la continuïtat de l'alumnat participant adequant-se a la disminució del seu temps lliure per dedicar al projecte, per una banda, i per l'altra, donar l'oportunitat al nou alumnat que s'incorpora al nou cicle a l'institut de participar al projecte.

Per això s'ha generat un taller que anima a la participació en diferents àmbits socials i oferint diversos graus d'implicació (*'Necessitats socials i voluntariats. Tu pots canviar les coses'*) que el professorat pot incloure lliurement a l'horari lectiu.

Als/les joves vinculades, en consonància amb la seva tasca solidària, a més, se'ls ha plantejat diversos tallers de continuïtat per aprofundir en temàtiques d'interès i/o formar-se per estar més preparats per fer la seva acció social, lligada a l'entorn proper. Aquestes sessions de sensibilització han estat proposades majoritàriament per l'equip de Fundació Adsis però també s'han recollit demandes específiques de grups de joves, a les quals s'ha donat resposta.

## ➤ Constitució de grups-motor

El primer any de participació al projecte, s'ha convidat els/les joves a participar de forma activa per donar resposta a la realitat que s'ha presentat. Tots/es aquells/es que han volgut s'han apuntat, de forma voluntària, a formar part dels "grups-motor". Aquests grups s'han trobat de forma periòdica en cada un dels centres educatius,

acompanyats d'una o dues persones dinamitzadores. En aquestes trobades els grups han pensat, organitzat i dut a terme activitats solidàries a través de les quals han recaptat fons per col·laborar amb un projecte de cooperació a Gàmbia.

S'han constituït 11 grups motors:

- **Institut Francisco de Goya (2 grups motor):** Durant el curs 2015–16 s'ha format 1 grup-motor d'alumnes de 4t d'ESO (16 joves) que van participar el curs anterior al projecte d'ApS-Servei comunitari *Un món per implicar-se*. Al curs 2016-17, s'ha creat un nou grup de 4t d'ESO (10 joves) i alguns alumnes de batxillerat han volgut donar recolzament a campanyes puntuals o fer un voluntariat, per donar continuïtat a la participació iniciada.
- **Institut Manuel Carrasco i Formiguera (2 grups motor):** Durant el curs 2015–16 s'han format 2 grups-motor, un per cada nivell de l'ESO participant (3r d'ESO:22 joves, 4t d'ESO: 21 joves). Així com s'ha creat un grup de joves de 4t que volen continuar participant, també hi ha altres joves de batxillerat que han participat com a petits grups motor en accions puntuals, donant resposta a la seva motivació de seguir participant. Al curs 2016-17, el grup de 3r d'ESO no ha participat al projecte *Implica't* (ja que ha iniciat el projecte de Servei Comunitari *Un món per implicar-se*); pel que fa a l'alumnat de 4t d'ESO i batxillerat, algunes persones s'han apuntat a campanyes puntuals o voluntariats, formant part d'un equip de persones mixt vinculat al territori, amb diferents graus de compromís, sense formar un grup motor com a tal.
- **Institut Narcís Monturiol (2 grups motor):** Durant el curs 2015–16 s'ha format 1 grup motor amb joves de 4t d'ESO (12 persones). Puntualment, joves de batxillerat han participat en campanyes concretes sense formar un grup motor compacte i continuat. Pel que fa al curs 2016–17 s'ha format un nou grup-motor més, amb membres del grup classe de 4t de l'ESO (27 joves).
- **Institut Vall d'Hebron (2 grups motor):** Durant el curs 2015–16 s'ha format 1 grup motor de 4t d'ESO (13 joves). Alhora, alguns joves de batxillerat han participat de propostes solidàries en relació amb altres centres, sense formar un grup motor a l'institut. Pel que fa al curs 2016-2017, s'ha mantingut la vinculació d'alguns joves que han passat a batxillerat en diversos formats i s'ha creat un nou grup motor d'alumnes de 4t d'ESO (13 joves).

Enguany s'ha promogut donar seguiment als/les joves que han participat en anys anteriors –tant al projecte *Implica't* com al projecte *Un món per implicar-se*– i promoure la seva continuïtat en el camp de la participació social, generant cada cop més l'autonomia dels/les membres del grup i procurant vincular experiències en un entorn més proper, des d'un prisma més basat en la maduresa pròpia de l'edat i sobretot, de les inquietuds personals.

Algunes experiències de participació continuada dels/les joves han aconseguit generar grups motor mixts, formats per alumnes dels diferents centres.

- **Grup de trobades per la consciència crítica (taules rodones) amb entitats (1 grup motor):** un grup (19 joves) de diversos centres i amb edats superiors als 16 anys s'ha trobat periòdicament per intercanviar punts de vista i conèixer de primera mà diferents realitats socials amb experts/es sobre el tema.
- **Grup de voluntariat al Centre Obert - Escola El Carmel (1 grup motor):** els/les joves que han participat al recurs, han tingut un compromís a llarg termini que s'ha consolidat en un sentiment de pertinença que ha generat un grup motor per si sol. Al llarg del curs 2016-2017 s'hi han afegit més persones i s'ha realitzat una formació al grup.



- **Grup motor de la campanya ‘Cap infant sense joguina’ (1 grup motor):** el grup generat per aquesta campanya, malgrat ser puntual com altres, ha tingut un funcionament de grup motor, ja que ha generat propostes més enllà de la proposta original, s’ha traslladat la campanya als centres educatius, s’ha participat en formacions, etc. El grup ha comptat amb 11 persones implicades.

**Nombre participants:** 176 joves han format part dels grups motor. A més d’aquests grups, el projecte ha comptat amb altres formats de participació de compromís més baix o puntuals.

**Lloc:** instituts i local de la Fundació Adsis.

## 2. Consciència crítica i motivació permanent

La segona actuació plantejada en el projecte va ser:

“Tallers/sessions de reflexió, anàlisi i motivació amb els/les joves integrants dels grups-motor, fomentant la seva consciència crítica i motivació permanent”.

De la realització d’aquesta primera actuació esperàvem obtenir els següents productes:

- Els/les joves integrants dels grups-motor desenvolupen la seva consciència crítica, comprenen el funcionament del món, i es motiven a posar en joc les seves capacitats per aconseguir el repte assumit, posant així el seu gra de sorra per millorar el món.

Explicació: Els problemes greus que coneixen (que viuen les persones a qui va dirigit el projecte de cooperació que recolzaran -Gambia-) i el funcionament del món (desigualtat, explotació, injustícia) els estimulen a posar en joc les seves riqueses per canviar-ho.

- Els/les joves participants desenvolupen multitud de valors i competències personals (capacitat d’anàlisi i reflexió, empatia, autoconfiança, agraïment, alegria) a través de la convivència, el joc, el diàleg, el gaudi compartit...

### Activitats realitzades

#### ➤ Tallers i sessions de motivació

Enguany els tallers de motivació han pres una nova forma degut a certs factors<sup>1</sup>:

- Ús de material en la primera etapa de sensibilització (3r d’ESO – Un món per implicar-se)
- Noves iniciatives en horari no lectiu per als/les joves de continuïtat: taules rodones, persones i entitats convidades, etc.
- Tallers formatius com a element reflexiu i motivador per a la tasca solidària concreta que realitzaran els/les joves.
- Resposta a la demanda concreta de conèixer dels grups.

A més d’aquest nou escenari, s’han seguit oferint els tallers de manteniment de la motivació normalment als centres educatius i també d’altres diferents, fruit del redisseny dels tallers que concorden amb el nou format d’encaix de dos projectes seqüencials.

<sup>1</sup> Veure apartat “Tallers de sensibilització”

Pel que fa al **primer model** esmentat a la pàgina 4:

- **Sessió de motivació 1:** “*Hort comunitari, aprofundiment en el repte*”. En aquest taller s’ha pretès acostar els/les joves participants a la realitat de Gàmbia i al projecte de cooperació de l’ONG “Cultivant Vida” a la qual, després van donar suport. Així, es va visualitzar material audiovisual i es va presentar una persona que va parlar en primera persona del projecte.
- **Sessió de motivació 2:** “*Deute Extern*”. En aquest taller els/les participants van jugar a un joc de taula dividits per equips que representaven països més rics i països més pobres. Cada casella tenia una targeta que indicava les instruccions a seguir, de manera que s’ajudava als/les participants a reflexionar sobre el tema del Deute Extern. Al final de la sessió es van dedicar uns minuts a conclusions i valoració final.
- **Sessió de motivació 3:** “*Comerç Just*”. El taller constava de dos moments clars. El primer en què es duia a terme un joc a través del qual es pretenia que els/les participants s’apropessin al sentiment d’injustícia que genera el model de comerç actual i un segon moment en què es visualitzava el documental “Las chicas dulces” de comerç just (cooperativa de dones de l’Equador).
- **Sessió de motivació 4:** “*Immigració*”. El taller es componia de dues parts. En la primera es duia a terme un joc vivencial en el qual els/les participants actuaven seguint diferents rols (immigrants, acollidors pro-immigració i acollidors contraris a la immigració). En la segona es qüestionava i reflexionava entorn una afirmació: “No vull que vinguin estrangers, sinó és de turisme”.

Pel que fa al **segon model** (joves amb més d’un any en aquests projectes):

- **Tallers de continuïtat - Preparació al voluntariat.** Per aquells/es joves que s’han decidit a participar voluntària i activament en un recurs social del territori es va preparar una sessió específica que garanteixi uns mínims de preparació per a la tasca que el grup realitzarà. S’han realitzat les següents sessions:
  - ‘Taller formatiu pel voluntariat jove a l’Escola El Carmel’
  - ‘Taller pel joc lliure d’estereotips i preparació a la pràctica’ (Campanya ‘Cap infant sense joguina’)
- **Tallers de continuïtat - Demandes dels grups motor.** Normalment, els/les joves que han participat en aquestes iniciatives durant dos anys seguits esperen que se’ls presentin propostes concretes, però alguns grups de joves decideixen escollir una campanya per ells/elles mateixos/es, que els motivi, i generar una iniciativa de sensibilització i/o acció al seu entorn. El curs 2015-2016 el grup motor de segon any de participació de l’institut Carrasco i Formiguera va decidir vincular-se a la campanya ‘Roba neta’ que organitzen diverses entitats, entre elles Setem, i s’ha fet un taller:
  - ‘Taller de sensibilització sobre la producció i el consum de tèxtil ‘Roba neta’ impartit per Setem
- **Trobades de joves: coneixement d’entitats i iniciatives.** Durant aquest curs s’ha promogut que els/les joves més grans es reuneixin puntualment a la biblioteca d’El Carmel per intercanviar opinions i conèixer iniciatives socials, a través de l’assistència de persones convidades del sector, que puguin generar posteriorment una vinculació entre joves i territori. S’han tingut presents els interessos del grup, a l’hora de convidar les entitats:
  - ‘Taula rodona: *Assemblees de barri*’
  - ‘Taula rodona: *Persones privades de llibertat*’
  - ‘Taula rodona: *Stop mare mortum*’

Concretament l'oferta de tallers es va traduir en **13 sessions de manteniment de la motivació**, distribuïts de la següent manera:

- **Institut Francisco de Goya**, s'han realitzat:
  - o 2 sessions del Taller "Hort comunitari, aprofundiment en el repte"
- **Institut Manuel Carrasco i Formiguera**:
  - o 1 sessió del Taller "Hort comunitari, aprofundiment en el repte"
- **Institut Narcís Monturiol**:
  - o 2 sessions del Taller "Hort comunitari, aprofundiment en el repte"
- **Institut Vall d'Hebron**:
  - o 2 sessions del Taller "Hort comunitari, aprofundiment en el repte"
- **Altres espais de participació conjunta**, 6 tallers:
  - o 1 sessió del Taller 'Pel joc lliure d'estereotips. Preparació a la pràctica'
  - o 1 sessió del 'Taller formatiu pel voluntariat jove del CEIP El Carmel'
  - o 1 sessió de 'Taula rodona: Assemblees de barri'
  - o 1 sessió de 'Taula rodona: Privats de llibertat'
  - o 1 sessió de 'Taula rodona: Stop mare mortum'
  - o 1 sessió de Taller de 'Sensibilització sobre la producció i el consum de tèxtil: Roba neta' impartit per Setem

#### ➤ **Sessions de reflexió i anàlisi crítica de la realitat**

S'han realitzat habitualment diverses sessions d'anàlisi crítica de la realitat, en torn a temes com: la situació de crisi econòmica mundial actual, entitats d'acció social, participació activa com a voluntaris, etc.

**Nombre de tallers:** 13 sessions de manteniment de la motivació.

**Nombre participants:** 160 joves (22 de l'Institut Manuel Carrasco i Formiguera, 25 de l'Institut Francisco de Goya, 26 de l'Institut Vall d'Hebron, 39 a l'Institut Narcís Monturiol i 48 joves més de participació continuada en grups mixtes)

**Lloc:** en cada institut, a la Biblioteca Juan Marsé – El Carmel, al centre d'El Carmel de Fundació Adsis i a l'Escola El Carmel.

#### ➤ **Trobades de reflexió i participació amb organitzacions socials**

- **Centre Educatiu:** tots els centres educatius vinculats
- **Temporalitat:**
  - o 25 de febrer de 2016, de 18 a 20h: Moviments socials i participació (membre de l'assemblea de joves d'El Clot)
  - o 31 de març de 2016, de 17:30 a 19:30h: Persones privades de llibertat (Lourdes Dueñas-treballadora al sistema penitenciari i voluntària del programa).
  - o 14 d'abril de 2016, de 17:30 a 19:30h: Moviments migratoris (membre de la plataforma Stop Mare Mortum)
  - o 21 d'abril de 2016, de 17 a 19h: Trobada de joves per crear acció de sensibilització sobre la població refugiada al mar Mediterrani a l'Escola El Carmel.
- **Espai:** sala d'actes de la biblioteca Juan Marsé – El Carmel

- **Descripció:** Per oferir un punt de trobada entre joves que porten anys participant al projecte i per seguir treballant la consciència crítica i la coneixença de les entitats socials de l'entorn, s'han promogut trobades mensuals obertes als/les joves motivats. A més del contingut de les trobades, resulta clau la participació en les taules rodones del jovent, que comparteix espai amb una persona activa d'algun moviment social concret. La biblioteca ha col·laborat en l'activitat preparant material relacionat amb la temàtica de cada sessió, tant en format llibre com en audiovisual.  
Aquelles temàtiques que han suscitat motivació entre el grup, han generat noves trobades de preparació d'accions relacionades.
- **Nombre alumnes implicats:** 19 joves

### 3. Activitats solidàries

La tercera actuació plantejada en el projecte va ser:

"Disseny i realització d'activitats solidàries per part dels/les joves, per tal de donar suport econòmic al projecte de cooperació (repte assumit)".

Explicació: el nombre, format, dates, espais... de les activitats solidàries pot canviar totalment, segons les decisions dels/les participants (projecte flexible i sempre obert a la seva iniciativa).

De la realització d'aquesta primera actuació esperàvem obtenir els següents productes:

→ Els/les participants treballen junts/es per una causa comuna que fa de factor d'unió més enllà de les diferències entre ells/es (de personalitat, resultats acadèmics, procedència, classe social, etc.) que queden en un segon pla i aprenen a treballar cooperativament.

Explicació: La força que té aquest tipus de treball conjunt per una causa que transcendeix als participants és un element molt potent, cohesionador de moltes diferències i molt inclusiu: tothom és benvingut a col·laborar-hi, perquè sempre tindrà alguna cosa a aportar i quantes més persones s'hi posin més i millors coses es podran fer.

→ Els/les joves porten a terme diverses activitats solidàries pensades, dissenyades i executades per ells/elles, aconseguint uns guanys econòmics per donar suport al projecte de cooperació i sensibilitzant el seu entorn proper.

Explicació: Les activitats solidàries que portaran a terme queden íntegrament a les seves mans (és la gràcia del projecte), ells/es les decidiran i executaran segons les seves capacitats i possibilitats concretes; no es poden saber amb antelació. Projecte flexible i sempre obert a les seves iniciatives. La quantitat de diners generats no és el factor d'èxit del projecte, sinó l'actitud de motivació i participació social activa dels/les joves, si no s'aconseguien diners igualment podríem valorar el projecte com a reeixit si han desenvolupat aquestes actituds

### Activitats realitzades

#### ➤ Proposta i tria d'activitats solidàries

En part s'ha explicat a l'eix 1, de sensibilització, repte i grups motors.

Concretament en aquestes trobades s'ha treballat en base a pluges d'idees en grups petits i en la consegüent posada en comú, on a través del diàleg i la participació igualitària, respectuosa, basada en que totes les opinions són

importants, s'ha acabat decidint quines activitats tirar endavant i com fer-ho.

En la major part dels casos, un cop decidida l'activitat solidària a realitzar s'ha treballat per comissions, formades per un grup de joves amb un objectiu concret.

### ➤ **Disseny, organització, difusió i execució d'activitats solidàries**

Cada un dels diversos grups-motor s'ha reunit i ha fet un procés per tal de decidir, acordar i preparar les accions solidàries a dur a terme per tal d'aconseguir el repte proposat: recaptar fons pel projecte solidari d'horts comunitaris a Gàmbia o bé implicar-se amb entitats de l'entorn proper en campanyes puntuals o tasques proposades pels propis grups-motor de segon o tercer any de participació al projecte.

A continuació detallarem les activitats solidàries realitzades, detallant si s'han dut a terme en un centre educatiu, un petit grup o de forma conjunta entre diversos INS.

#### **1. Paradeta solidària per Carnestoltes**

- **Centre Educatiu:** Institut Narcís Monturiol
- **Temporalitat:** 5 de febrer, entre les 17:30h i les 20:30h.
- **Espai:** Centre Cívic de Sant Genís dels Agudells - Casa Grogà
- **Descripció:** Una de les accions pensades pel grup de voluntaris/es de l'Institut Narcís Monturiol, ha sigut fer una paradeta solidària de productes de Comerç Just facilitats per *Equimerca* de la Fundació Adsis; a més, s'han venut bufandes i barrets fets a mà per familiars dels/les participants; i roba i complements de segona mà que prèviament van recaptar en una campanya al centre educatiu. També han fet un mural per atraure públic. S'ha aprofitat la festa de Carnestoltes que organitza el Centre Cívic Casa Grogà, on en motiu de la festa del Carnestoltes es fa cada any una rua, una xocolatada i concerts a l'aire lliure. Es tracta d'una festa que mou molts veïns i veïnes del barri de Sant Genís dels Agudells a la qual els/les joves han vist interessant participar.

Els dies previs, es va realitzar una tasca important de sensibilització a companys/es i professors/es, mitjançant un passa-clases.

L'acció va ser proposada, organitzada i realitzada per part d'un dels grups motors de 4t d'ESO. Es va poder convidar tothom a apropar-se a la festa veïnal oberta.

Els nois i noies organitzadors, van fer una demanda a l'animador de l'activitat per publicitar la paradeta solidària des de l'equip de so que dotava de música l'esdeveniment.

- **Nombre alumnes implicats:** Un total de 12 joves de 4rt d'ESO de l'INS Narcís Monturiol van organitzar l'activitat. El grup motor es va encarregar de tot: plantejar la proposta i de portar-la a terme; alhora, van fer recapte de roba i complements de segona mà entre els seus familiars i veïnat per poder-ho vendre a la paradeta.

#### **2. Esmorzars solidaris (9)**

- **Centre Educatiu:** Institut Manuel Carrasco i Formiguera.
- **Temporalitat:** cada divendres, entre el 8 d'abril i el 3 de juny (9 esmorzars).
- **Espai:** Menjador de l'institut.

- **Descripció:** Els grups motors de 3r d'ESO, aprofitant que els de 4t d'ESO ja havien deixat de fer esmorzars en benefici del viatge de fi de curs, han proposat ser el relleu de l'espai i preparar esmorzars solidaris cada divendres durant tres mesos. El grup es va organitzar les tasques: passa-classes setmanals a totes les classes; anar a comprar el dia abans amb l'educadora; fer el recompte d'ingressos i despeses, etc. A més, cada setmana hi havia batuts, pastissos i altres productes a preparar a casa i, per tant, es feien torns i responsables de preparar-ho.

Van aconseguir, també, comptar amb la implicació d'alguns familiars, que acostaven alguns productes escalfats o refredats de casa, ja que inicialment el centre no disposava d'utensilis ni electrodomèstics. Finalment, amb la col·laboració de familiars de l'AMPA s'ha aconseguit un microones per a fer servir.

Cal dir que el grup va rebre el suggeriment d'incloure una proposta vegana per part de l'alumnat i, després de fer un debat sobre consum responsable d'aliments i sobre salut en assemblea, es va acordar oferir gots de fruita variada per permetre una major participació que respectés més sensibilitats. L'opció d'oferir productes de comerç just es va desestimar perquè es va considerar que l'alumnat no pagaria més diners per aquesta causa. Es va decidir, però, comentar-ho l'any vinent als grups que puguin fer esmorzars, si és que es dona el cas, per seguir millorant en aquesta activitat, que s'està convertint en tradició al centre educatiu.

- **Nombre alumnes implicats/des:** El grup motor de 3r d'ESO de l'INS Carrasco i Formiguera (22 joves) ha estat l'organitzador i executor de l'activitat periòdica.

### 3. Parades de roses de Sant Jordi (2)

- **Centre Educatiu:** Institut Francisco de Goya i Institut Vall d'Hebron
- **Temporalitat:** 22 d'abril, a partir de l'hora del pati.
- **Espai:** Pati de l'Institut Francisco de Goya i pati de l'Institut Vall d'Hebron
- **Descripció:** Els grups motor de 4t d'ESO dels dos instituts van organitzar venda de roses i venda d'artesanies fetes per la comunitat de Gàmbia, per la diada, que aquest any en els centres educatius es va celebrar el 22 d'abril, sent el 23 d'abril un dissabte.

- A l'Institut Francisco de Goya es van vendre roses, a més de bossetes de llaminadures, pastissos i porcions de pizza. El grup es va dedicar a demanar el permís a la direcció de l'INS, fer el muntatge i la posada a punt de les roses i posteriorment, per torns, es va gestionar la paradeta. La resposta, per part d'alumnat i professorat, va ser massiva gràcies a la difusió prèvia que va fer el grup (mitjançant cartells, passa classes, xarxes socials...).

Per altra banda, el professorat de l'institut encarregat d'atorgar els premis dels jocs florals, van fer una comanda de roses als joves participants. El grup es va encarregar de preparar les roses (tallar-les, embolicar-les amb l'espiga...) i les van entregar al professorat.

- A l'Institut Vall d'Hebron, un grup de joves va decidir vendre a l'institut artesanies realitzades per la comunitat destinatària dels recursos que s'aconseguiran amb la campanya. La seva tasca va ser posar tanques als collarets provinents de Gàmbia, dissenyar l'aparador de la paradeta

(distribució, cartells de preus etc.), fer una pancarta amb fotografies i mapes de Gàmbia per poder explicar al públic la necessitat de col·laborar “per la seva autosuficiència alimentària”. Arrel d'aquesta intervenció va néixer el vincle amb l'hort de l'institut, per l'interès generat per part del professor referent de l'hort.

- **Nombre alumnes implicats/des:** Es van implicar un total d'27 joves en la diada (15 a l'INS Vall d'Hebron i 12 a l'INS Francisco de Goya).

#### 4. Paradeta d'artesanies gambianes

- **Centre Educatiu:** Institut Manuel Carrasco i Formiguera.
- **Temporalitat:** 22 d'abril de 2016
- **Espai:** Entrada de l'institut.
- **Descripció:** El grup motor de 3r d'ESO va organitzar una paradeta d'artesanies fetes a les comunitats amb qui es col·labora paral·lela a la venda d'esmorzar d'aquell dia, coincidint amb la celebració de Sant Jordi a l'institut. Per fer la difusió, es va fer un passa classes per les diferents aules de l'institut.
- **Nombre alumnes implicats/des:** L'alumnat implicat en l'activitat de venda d'artesanies ha estat el grup motor de 3r d'ESO (22 joves), tot i que el torn de venda l'han cobert 5 joves.

#### 5. Cinema solidari i paradeta de plantes

- **Centre Educatiu:** Institut Vall d'Hebron.
- **Temporalitat:** 26 de maig de 2016, de 17:30 a 20h.
- **Espai:** Vestíbul de Cicles Formatius i Teatre de l'institut Vall d'Hebron
- **Descripció:** El grup motor de 4t d'ESO ha organitzat un cinema a l'institut per tal de mobilitzar el seu entorn proper. Abans de la projecció de la pel·lícula, es van vendre aperitius i begudes als/les assistents. Paral·lelament, es va muntar una paradeta de plantes ecològiques trasplantades pel grup amb la col·laboració del professor responsable de l'hort del centre, per vendre-les com a símbol del projecte. El grup va preparar etiquetes amb el nom comú, el nom científic i les propietats de cada planta (fent la pertinent recerca prèvia de més de 20 tipus de plantes diferents).

Per difondre l'activitat es van penjar cartells per tot el centre i es va fer córrer la notícia per les xarxes socials i les aplicacions mòbils. D'aquesta manera es va aconseguir que assistissin familiars i amics a l'acte.

La paradeta de plantes va quedar en funcionament durant els següents dos dies, ja que es va establir un vincle amb alumnat de cicles que necessitava plantes per fer alguns treballs i les van comprar al projecte. El grup de joves va fer torns per a cobrir aquesta demanda.

- **Nombre alumnes implicats/des:** Un total de 13 joves van formar part de l'organització (grup motor de 4t d'ESO de l'institut Vall d'Hebron). Van assistir a l'activitat entre 20 i 30 persones (a les quals cal afegir la col·laboració de més de 10 persones que van comprar entrada fila 0).

#### 6. Cinema a la fresca

- **Centre Educatiu:** Institut Francisco de Goya.

- **Temporalitat:** 27 de maig, a les 20:30h.
- **Espai:** pati de l'institut.
- **Descripció:** El grup-motor de 4t d'ESO va proposar fer un cinema a la fresca. Tot el grup va tenir una implicació i motivació rellevant i, després de la seva persistència i de diverses reunions i cartes, van aconseguir els permisos de direcció. El grup va dividir-se les tasques de difusió (cartells per fer publicitat al centre i al barri), de logística, de bar, de presentació del projecte... Per aconseguir el projector, van contactar amb 'Bocanord', que el va cedir. També van fer dos passa-classes a l'institut.

El grup-motor va aconseguir que assistissin a l'acte joves d'altres instituts, així mateix un grup de joves del Centre Obert de Fundació Adsis Carmel, que van incloure aquesta activitat com a activitat setmanal (per segona any consecutiu). L'activitat estava plantejada de tal manera que primer, mentre es ponía el sol, hi hagués el servei de barra i música ambiental. Després, dos joves presentaven el projecte amb l'objectiu solidari, per donar pas a la pel·lícula: "Focus".

Es va comptar també amb la participació d'un grup de l'institut Carrasco i Formiguera que va decidir donar suport, en el seu segon any de participació, a la campanya 'Roba neta' de Setem. (Veure activitat número 13).

En acabar, tot el grup formava part del torn de recollida i es va comptar amb el suport de familiars i assistents per donar un cop de mà.

- **Nombre alumnes implicats/des:** El grup-motor (12 joves de 4t d'ESO de l'institut Francisco de Goya) es va encarregar de dur a terme l'activitat, des de la idea fins la valoració. Paral·lelament, 7 joves de l'institut Carrasco i Formiguera van fer la recollida de roba de segona mà i van muntar la paradeta a l'acte solidari. A l'acte hi van participar entre 40 i 50 persones.

## 7. Cinema solidari de suspens

- **Centre Educatiu:** Institut Vall d'Hebron
- **Temporalitat:** 25 de novembre de 2016, de 17:30 a 20h.
- **Espai:** Teatre de l'institut Vall d'Hebron
- **Descripció:** El grup motor de 4t d'ESO va preparar una sessió de cinema de suspens, ja que la proposta va néixer amb la idea d'ubicar-la en el marc de la Castanyada-Halloween, tot i que es va haver de realitzar en una altra data per falta de disponibilitat de professorat acompanyant. El grup es va encarregar de demanar els permisos corresponents i de donar forma a un passa classes per tots els nivells de l'ESO per convidar-los a participar. La preparació del passa classes va servir per fomentar l'expressió oral en català dels/les joves i per consolidar el coneixement de les problemàtiques i causes de les comunitats amb qui es col·labora. Durant la setmana prèvia a l'activitat, el grup es va organitzar en torns per cobrir les franges horàries de venda d'entrades anticipades (en hores de pati).

La sessió es va acompanyar d'una paradeta de begudes, crispetes i pastissos casolans fets per l'alumnat implicat.

- **Nombre alumnes implicats/des:** L'organització ha anat a càrrec del grup motor de 4t d'ESO, format per 13 joves. A més, han participat donant suport amb el muntatge alguns/es companys/es de classe del grup. Pel que fa al públic assistent, es calcula un total de 35 persones.



## 8. Participació a la Festa de la Cooperació d'Horta-Guinardó (Mas Guinardó)

- **Centre Educatiu:** Institut Manuel Carrasco i Formiguera (i altres joves de segon i tercer any de participació de diversos centres educatius).
- **Temporalitat:** 11 de juny de 2016, d'11 a 14h.
- **Espai:** Mas Guinardó
- **Descripció:** Una comissió del grup motor de 3r d'ESO de l'institut Carrasco i Formiguera va dedicar-se a la preparació de paradetes d'artesanies de les comunitats de Gàmbia i productes de comerç just; una de les ubicacions va ser la Festa de la Cooperació del Districte VII.

Un altre grup mixt de joves de diversos centres, de segon i tercer any de participació, va encarregar-se de dissenyar uns jocs de punteria infantils, fets a partir de cartrons reciclats, per animar la paradeta i contribuir a la festa. Per a fer-ho, van haver de quedar dues tardes prèviament a l'activitat.

L'organització de l'acte va dissenyar un roll-up per a cada entitat, amb la informació que aquesta cedia. Aquest desplegable, acompanyat d'una pancarta i cartells informatius, explicaven l'objectiu i la metodologia del projecte al públic.

Els/les joves van poder conèixer diverses experiències d'entitats que treballen per la solidaritat i la justícia global en el marc de la celebració.

- **Nombre alumnes implicats/des:** 3 joves de l'institut Carrasco i Formiguera han organitzat la paradeta d'artesanies i productes de comerç just; 9 joves més, han donat suport a l'organització. El dissabte de la festa, han participat a la paradeta 4 joves.

## 9. Voluntariat al Centre Obert infantil de Fundació Adsis a l'Escola El Carmel

- **Centre Educatiu:** Institut Carrasco i Formiguera, institut Francisco de Goya i Centre Obert d'adolescents i joves de Fundació Adsis.
- **Temporalitat:** dimarts de 16:30 a 18:30h.
- **Espai:** Escola El Carmel.
- **Descripció:** Un petit grup de joves de segon i tercer any de participació al projecte *Implica't* han iniciat un voluntariat d'intervenció educativa infantil al barri del Carmel, en espais de reforç educatiu i de lleure dinamitzats per Fundació Adsis. D'aquesta manera han adquirit un compromís amb el recurs i estan donant continuïtat a la seva participació social, alhora que es relacionen amb professionals de l'educació com a referents i amb altres joves d'*Implica't*.

També ha format part del grup de joves voluntaris algun jove del Centre Obert de la Fundació Adsis que, a partir del paper de referent d'un grup d'infants, ha evolucionat cap a una millor conducta i ha adquirit més confiança en ell/a mateix/a.

Tots els/les joves participants han viscut un procés d'aprenentatge acompanyat per l'equip educatiu de Fundació Adsis i han pogut fer de suport del mateix i puntualment programar activitats de lleure o tallers.

- **Nombre alumnes implicats:** Durant el curs 2015-2016, 6 joves dels instituts Francisco de Goya i Manuel Carrasco i Formiguera han participat com a voluntaris del recurs infantil de manera constant i compromesa. Al curs 2016-

2017 han iniciat el voluntariat 12 joves de diversos centres educatius (alguns repetidors/es).

## 10. Campanya 'Cap infant sense joguina'

- **Centre Educatiu:** Instituts Manuel Carrasco i Formiguera, Francisco de Goya i Vall d'Hebron.
- **Temporalitat:**
  - o 21 de desembre de 2015, de 18:30 a 20:30h: Taller "Joguines i desigualtats".
  - o 4 de gener de 2016, de 10 a 14h: Jornada d'acció al Casal infantil El Vaixell del barri del Besós.
- **Espai:** Local de Fundació Adsis al Carmel (C/Llobregós 107) i Centre Cívic del Besós (Rambla Prim 87).
- **Descripció:** La campanya – que pretén oferir joguines en bon estat a la infància en risc del barri del Besós a través de donacions – s'ha presentat a diversos joves que participen al projecte per segon o tercer any i ha constatat de dues fases.

La primera fase ha estat una petita formació per sensibilitzar el grup participant. S'han analitzat anuncis de joguines, s'han buscat els lligams que comporten molts missatges a la discriminació sexista, d'ètnia, etc. i el grup ha determinat quins són els requeriments que ha de complir una joguina que "portin els reis" als infants del projecte al qual es donarà suport. Per últim, s'ha convidat un educador que ha participat en campanyes similars per donar un punt de realisme entre les necessitats reals dels nens i nenes, el que volen les seves famílies i el que pot semblar desitjable. A partir d'aquí, els/les joves han fet un cas pràctic, com si ja fossin a l'entitat fent els paquets, mitjançant retalls de revistes.

La segona fase, un cop al casal infantil, la tasca del grup ha estat classificar les joguines aconseguides en els diferents punts de recollida i donar suport a l'equip de monitors del Casal Infantil El Vaixell fent paquets.

Un grup de joves de l'institut Carrasco i Formiguera, motivat per la proposta, ha volgut anar més enllà i ha organitzat una recollida de joguines de segona mà, en bon estat, al seu propi institut i amb col·laboració de l'AMPA del centre, durant la setmana prèvia a l'empaquetatge.

- **Nombre alumnes implicats:** Un total d'11 joves d'entre 16 i 22 anys, procedents de diversos grups motor del projecte *Implica't* en els darrers anys, han participat en el taller inicial; 3 han organitzat i difós la campanya de recollida a l'institut Carrasco i Formiguera i 10 han participat en l'empaquetatge de joguines al Casal infantil El Vaixell.

## 11. Campanya 'Donem La Llauna'

En aquest apartat s'explica la campanya pre-nadalenca realitzada el 20/12/2015. L'any 2016, tot i que el dia d'execució (17/12/2016) va ser posterior a la data de finalització d'aquest projecte (30/11/2016), els/les joves n'han realitzat tot el procés previ de preparació. Es presenten aquí les dades i fotos de l'activitat, perquè se'n puguin visualitzar els fruits:

- **Centre Educatiu:** Institut Francisco de Goya, Institut Manuel Carrasco i Formiguera, Institut Narcís Monturiol i Institut Vall d'Hebron.

- **Temporalitat:**
  - o 20 de desembre de 2015 de 10 a 14h
  - o 17 de desembre de 2016 de 10 a 14h
- **Espai:** Parròquia Mare de Déu Mont Carmel i comerços de la zona.
- **Descripció:** El recapte d'aliments que s'organitza cada any a la zona d'Horta-Guinardó per part d'un conjunt d'entitats locals s'ha proposat com a campanya de participació puntual a l'alumnat de segon o tercer any de participació, però també ha comptat amb la implicació de joves més grans, que han agafat com a tradició participar en aquesta campanya de barri.

L'any 2016, l'equip d'*Implica't* ha realitzat també tallers de sensibilització al grup de PFI de la mateixa fundació amb l'objectiu de motivar a la participació de cara a la campanya "Donem la Llauna". El Centre Obert, al qual el curs anterior es van oferir també els tallers, ha generat un grup solidari propi, motiu pel qual s'ha deixat d'intervenir-hi en el procés de sensibilització.

Els/les joves que s'han apuntat a participar-hi han estat preparant i organitzant la recollida d'aliments, especialment tot el relatiu a la publicitat i a l'animació de l'acció veïnal del barri (fer els cartells, preparar cançons, dibuixar pancartes...). Les trobades s'han aprofitat per reflexionar sobre la vessant assistencial del projecte i s'ha pogut tenir present l'emergència social i alimentària de l'entorn proper i assenyalar les causes que ho provoquen.

El dia de realització de la recollida d'aliments també s'ha comptat amb la participació activa dels/les joves. S'han distribuït en grups i han estat a les portes de diversos comerços de la zona: informant, sensibilitzant i animant la gent a col·laborar amb el recapte d'aliments. Alguns grups han integrat també una part de sensibilització artística, tocant instruments i cantant cançons de nadal i de denúncia social (un grup, concretament, ha creat una cançó específicament per a la campanya). Aquesta part d'acció s'ha dut a terme en coordinació amb dos bancs d'aliments de la zona.

- **Nombre alumnes implicats/des:** 81 joves dels quatre instituts participants. El curs 2015-2016 hi van participar 48 joves i el curs 2016-2017, 33 persones (algunes d'elles havien participat també l'any anterior).

## 12. Campanya 'Roses contra l'oblit' (Amics de la Gent Gran)

- **Centre Educatiu:** Institut Carrasco i Formiguera, institut Vall d'Hebron i Centre Obert de Fundació Adsis.
- **Temporalitat:** 22 d'abril de 2016 de 16:30 a 18:30h.
- **Espai:** Residència Sant Josep de la Fundació Albà.
- **Descripció:** Un grup de joves ha participat a la campanya d'acompanyament a persones grans en la celebració del dia de Sant Jordi realitzant l'entrega de roses a les persones que viuen a la residència Sant Josep – juntament amb voluntaris/es d'Amics de la Gent Gran –, participant al recital de poemes i compartint la tarda amb el grup,
- **Nombre alumnes implicats:** Han participat 13 joves d'entre 16 i 18 anys; 8 procedents de diversos grups motor del projecte Implica't en els darrers anys i 5 participants del Centre Obert de Fundació Adsis.

### 13. Campanya 'Roba neta' (Setem)

- **Centre Educatiu:** Institut Carrasco i Formiguera
- **Temporalitat:**
  - o 17 de febrer del 2016: Taller impartit per SETEM al grup motor:
  - o del 23 al 27 de maig: Tallers de sensibilització multiplicadora per les classes en hores de tutoria de tots els grups d'ESO.
  - o del 23 al 27 de maig de 2016: Campanya de recollida de roba de segona mà a l'institut.
  - o 27 de maig de 2016 a la tarda: Venda de roba de segona mà a l'institut Francisco de Goya.
- **Espai:** aules de l'institut Carrasco i Formiguera
- **Descripció:** El grup motor de segon any de participació al projecte *Implica't*, ha protagonitzat un procés iniciat a partir d'una pluja d'idees de les necessitats que volen abordar, per tant, han protagonitzat una descoberta de necessitats i han fet un tria, segons interessos. El grup va decidir tractar la temàtica de la producció del tèxtil als països del sud econòmic i el consum responsable. Per això, es va convidar a l'institut a una persona tècnica de *Setem*, que va formar i sensibilitzar el grup prèviament motivat. A partir d'aquí, va sorgir una campanya de sensibilització al centre educatiu que van titular "D'on ve la teva roba?" per provocar un efecte multiplicador de la sensibilització rebuda i una campanya de recollida de roba de segona mà acompanyada de la seva venda per a finançar la campanya 'Roba neta', que es va vincular a l'activitat del cinema solidari organitzada per un grup motor de l'INS Francisco de Goya.
- **Nombre alumnes implicats:** 9 joves de l'institut Carrasco i Formiguera.

### 14. Voluntariat al menjador social 'El Caliu'

- **Centre Educatiu:** tots els centres educatius vinculats
- **Temporalitat:** dissabtes i diumenges a concretar amb cada jove
- **Espai:** El Caliu – Espai d'acolliment i menjador social
- **Descripció:** El menjador El Caliu és conegut al territori i alguns/es joves tenen interès en participar-hi. S'ha ofert aquesta possibilitat als/les joves de segon i tercer any de participació i s'han creat diversos grups per cobrir torns els caps de setmana. La tasca dels/les implicats/des ha estat preparar els esmorzars, organitzar aliments, recollir i netejar espais i acompanyar l'equip de voluntaris habituals i les persones usuàries del recurs. A més, han pogut conèixer de primera mà realitats socials complexes, compartint estones amb diferents assistents.
- **Nombre alumnes implicats:** Han participat 12 joves d'entre 15 i 18 anys; procedents de diversos grups motor del projecte *Implica't* en els darrers anys. Cal mencionar que, a part d'aquests, n'hi ha d'altres que hi participen autònomament, sense seguiment de Fundació Adsis, ja que tenen una trajectòria personal i/o familiar que els ho facilita.

Volem mencionar explícitament com els/les joves dels diversos instituts s'han relacionat i han treballat conjuntament, ja que s'ha promogut específicament aquesta interrelació. A continuació ho comentem:

## ➤ Disseny i execució d'activitats conjuntes

El procés de tria i disseny de les activitats solidàries s'ha realitzat amb la mateixa metodologia participativa en tots els grups. D'aquests processos on els/les joves han estat protagonistes, han aparegut idees semblants en els diversos centres educatius que a vegades s'han enllaçat i d'altres no.

Puntualment, els/les joves voluntaris/es han mostrat l'interès explícit de dur a terme algunes accions de forma conjunta amb altres joves d'altres INS, ja que han sigut conscients de la possibilitat de sumar esforços afegint activitats senzilles a d'altres activitats més macro. Per tal de poder decidir quines accions solidàries dur a terme conjuntament i concretar com organitzar-se, s'han buscat diferents vies, amb el suport de l'equip educatiu.

En general, ha estat tasca de l'equip educatiu establir espais de convivència i vetllar, sobretot a partir del segon any de participació, perquè els/les joves s'interrelacionin per aconseguir generar sentiment de pertinença i la possibilitat d'establir nous vincles entre grups d'iguals.

La comunicació i coordinació entre grups s'ha dut a terme principalment a través de l'àmbit virtual, per ordinador i per grups de conversa al mòbil. La difusió d'activitats entre tots els/les joves en actiu ha estat força activa a través de la xarxa Facebook, que ha permès establir un pont entre els diversos grups participants de tots els centres educatius.

A l'hora d'executar es activitats conjuntes, prèvia coordinació virtual amb els altres grups i in situ amb el propi grup motor, s'ha establert una hora de trobada prèvia a l'activitat per conèixer-se en persona i acabar d'ultimar aspectes organitzatius. En el cas que algun grup motor ha obert les portes del seu institut a grups d'altres centres, aquest s'ha encarregat d'ensenyar els espais i d'explicar els funcionaments i la logística del lloc.

Enguany s'han realitzat les següents **activitats conjuntes**:

- Campanya 'Donem la llauna' desembre 2015 i desembre 2016, amb alumnat de tots els centres.
- Cinema a la fresca a l'institut Francisco de Goya, on s'ha ubicat també una paradeta de roba de segona mà d'un grup de l'institut Carrasco i Formiguera.
- Campanya 'Cap infant sense joguina', recolzada per un grupet de joves de procedència variada.
- Festa de la cooperació del Districte VII, on alumnes de l'institut Carrasco i Formiguera i de l'institut Francisco de Goya han participat.
- Voluntariat a l'Escola El Carmel, protagonitzat per joves de l'institut Narcís Monturiol i Carrasco i Formiguera.
- Campanya 'Roses contra l'oblit', que ha comptat amb la participació d'alumnat de l'institut Vall d'Hebron i de l'institut Carrasco i Formiguera.
- Voluntariat al menjador social El Caliu.
- Trobades per la reflexió amb entitats de l'entorn, que han estat obertes a tots els/les joves.
- Festa final de cloenda i reconeixement, en la qual han participat joves de tots els centres educatius.

Força activitats han permès la interrelació dels grups motor dels diferents centres educatius i s'ha aconseguit que creixi el sentiment de pertinença a un grup gran que pot organitzar diferents activitats solidàries i que permet establir ponts entre iniciatives. Alhora, també s'ha observat com grups de joves implicats s'han apuntat com a participants en activitats organitzades per companys/es del projecte en altres centres, establint-se també un vincle entre ells/elles.

Cal dir que els resultats obtinguts durant aquest període han estat impulsats per una aposta clara de l'equip educatiu en aquesta direcció i, per tant, es pot observar que la majoria d'activitats no han estat promogudes pels/les propis/es joves. L'objectiu és crear cultura de suport mutu i d'intercanvi, perquè amb el pas del temps, aquesta voluntat de cooperar envers un mateix objectiu es generi amb més naturalitat.

### ➤ **Presentació del projecte *Implica't* en 'Barcelona escoles + sostenibles'**

A l'INS Vall d'Hebron hi ha un hort amb un professor responsable, com que el repte del primer any del projecte *Implica't* ha tingut relació amb l'implementació d'hortos comunitaris a Gàmbia s'hi han vinculat aquestes dues realitats, per això els/les joves han estat actius amb l'hort del seu centre educatiu.

El professor responsable de l'hort de l'institut Vall d'Hebron va convidar una representació del grup motor de 4t d'ESO a presentar la seva experiència a l'acte de cloenda de 'Barcelona escoles + sostenibles', per compartir l'experiència amb més alumnat i professorat i per poder vendre plantes que el propi grup havia preparat a partir de planter ecològic i etiquetat especificant el seu nom comú i nom científic, així com les seves principals propietats.

El professorat va voler valorar en públic la implicació del grup i donar a conèixer aquesta vinculació diferent del que es presenta habitualment, entre hort i solidaritat.

El grup va preparar un power point de presentació per tenir exposat en un portàtil al seu 'stand' informatiu. Va suposar-los un reconeixement públic de la seva tasca i alhora es va generar una confiança que es va traduir en responsabilitat per part del grup de joves, els quals van trobar-se diverses vegades per pensar, detectar allò important de la seva experiència, sintetitzar i organitzar el format de la seva exposició.

L'ocasió es va aprofitar per conèixer altres experiències relacionades amb la sostenibilitat (principalment mediambiental) i per agafar idees per aplicar al seu propi institut.

L'acte va tenir lloc el dia 2 de juny durant tot el matí a l'Espai Jove 'La Fontana' i va comptar amb la participació de diversos instituts que exposaven els seus projectes reeixits.

### ➤ **Contacte amb organitzacions d'acció social i/o cooperació**

Dins del procés de dinamització del primer any de participació s'ha aprofitat els/les joves participants a la realitat del projecte de cooperació que estaven recolzant amb les seves accions solidàries, a través del contacte amb l'organització responsable del projecte 'Cultivant Vida', de Gàmbia.

Tenint en compte que es tracta d'una ONG molt petita, gran part del vincle entre l'entitat de cooperació i els grups motor s'ha realitzat a través d'una de les educadores del projecte *Implica't*, que va col·laborar al terreny i coneix l'entitat. Alhora, també ha tingut molta rellevància per als grups motor l'enviament de vídeos del cooperant que viu a Gàmbia dirigits als/les joves participants. Durant el projecte, la coordinació ha estat fluïda amb diversos membres de l'ONG que enguany han constituït un nou grup coordinador ubicat a Barcelona.

Altres sinèrgies s'han establert amb 'Barcelona Escoles Solidàries', presentant el projecte en una trobada de centres educatius en què els/les joves a més de fer la presentació, van vendre plantes solidàries de planter ecològic fet pel propi grup. També amb l'associació cultural AfroAlamuta de dansa i cultura mandinga,

convidats a la festa de cloenda del projecte.

A més de les entitats amb les quals s'ha col·laborat, per tal de poder tirar endavant les accions dissenyades pels/les joves, s'ha hagut d'entrar en contacte amb diverses organitzacions per demanar l'ús d'espais, la cessió de material, etc. (Escola Parc del Guinardó, Centre Cívic Casa Grogà, Espai Jove Boca Nord, EquiMercado,...).

Per altra banda, amb l'objectiu de garantir propostes de voluntariat continuat per als/les joves que han participat un any o més, s'ha mantingut vincle amb altres entitats que treballen en una realitat més propera, a Barcelona. Com a propostes de participació voluntària amb un grau de compromís alt per part dels/les joves, s'han establert sinèrgies amb el *Centre Obert de Fundació Adsis, secció Escola El Carmel* i el menjador social *El Caliu*. Com a propostes puntuals, s'han generat campanyes amb Amics de la Gent Gran, el Centre Infantil Municipal El Vaixell, etc. A l'hora, alguns grups han protagonitzat un procés de detecció de necessitats i han convidat a Setem per a formar-se i generar una campanya de sensibilització i de recaptació de fons.

Per tirar endavant la participació d'aquests/es joves, s'ha comptat amb la cessió d'espais de l'Escola El Carmel i de la Biblioteca Juan Marsé. També s'ha comptat amb la participació d'algunes entitats a l'hora de realitzar trobades de debat i consciència crítica com Stop Mare Mortum.

L'equip ha mantingut la relació fluïda intensificada el curs passat amb l'equip del Pla de Dinamització Comunitari *Carmel Amunt* amb la voluntat de vincular els/les joves a la participació en l'entorn proper. S'han començat a teixir propostes encarades, sobretot, a la participació d'aquelles persones amb una implicació de llarga durada. També s'ha mantingut contacte amb el Departament de Serveis a les Persones i al Territori, que s'ha concretat en la participació a la Festa de la Cooperació del Districte VII.

A través de les xarxes socials també s'ha compartit contingut d'organitzacions diverses de possible interès pels/les joves que han estat implicats/des, així com s'han mantingut converses amb organitzacions que no s'han concretat amb experiències participatives de joves.

**Nombre de organitzacions contactades:** 25 (11 d'elles amb vincle estable).

**Lloc:** ciutat de Barcelona.

### ➤ **Activitat de celebració i reconeixement de la tasca dels/les joves**

Enguany es va celebrar una festa final de reconeixement a la tasca dels/les joves participants en els quatre instituts. La celebració es va fer al local de Fundació Adsis (C/Lugo 61) i a la placeta del davant (Placeta de Lugo) per les possibilitats de l'espai a l'aire lliure i tancat i per tal que els/les joves acompanyats a les instal·lacions dels instituts, poguessin també conèixer les instal·lacions de l'entitat. Es va convidar participants, amics/gues i família.

L'objectiu principal va estar fer tancament del procés viscut durant el curs 2015-2016, perquè quedés palès que el repte plantejat inicialment als joves de primer any (aconseguir 1.500 € per cobrir un nou hort comunitari a Gàmbia) s'havia aconseguit amb èxit i gràcies a la seva actitud, capacitats i treball cooperatiu de grup. Per tant, com a segon objectiu, es va plantejar donar valor a les capacitats i habilitats dels/les joves i encoratjar-los a seguir fent-les servir per a assolir els diferents objectius que es plantegin.

També es va celebrar, fent-hi més èmfasi que l'any anterior, totes les propostes de

cooperació escollides pels grups de segon i tercer any de participació, així com les experiències de vinculació al territori i voluntariat. D'aquesta manera, no només es reconeix la seva tasca sinó que també és una forma de visualitzar les infinites propostes en les quals poden participar el curs vinent.

A més, va estar una oportunitat per teixir vincles entre participants i identificar-se com a part d'un projecte comú.

L'acte es va dividir en dues parts: una part formal a dins del local i una d'informal a la placeta de Lugo. A la primera part es va fer entrega de diplomes, projecció de fotografies dels grups motor i de les activitats realitzades, i l'entrega del xec simbòlic a un membre de l'entitat Cultivant Vida (Gàmbia) que, a més, va portar un vídeo del cooperant Xavier Galindo, fent un agraïment als/les joves. La segona part, més lúdica, va comptar amb l'actuació del grup de música i dansa mandinga Afroalamuta, actuacions dels participants del projecte i un pica-pica grupal.

NOTA: en aquesta edició no es va realitzar durant el mes de juliol l'"Espai Jove d'Estiu" com els anys anteriors per motius econòmics, ja que el finançament rebut per al projecte en conjunt va ser inferior al previst i vam haver d'ajustar-nos.

## 4. Coordinació permanent i sistema d'avaluació

La quarta actuació plantejada en el projecte va ser múltiple:

"Coordinació permanent amb els centres educatius (equips directius) i professorat implicat. Elaboració d'un sistema d'avaluació adaptat a matèries curriculars, conjuntament amb el CEB-Consorci d'Educació de Barcelona."

De la realització d'aquesta primera actuació esperàvem obtenir els següents productes:

- Treball col·laboratiu entre diversos actors (xarxes): Instituts públics, ONGD, entitats, Consorci d'Educació de Barcelona, Fundació Adsis, agrupacions culturals, socials...
- Els INS s'obren a altres actors socials al seu funcionament habitual (renovació de metodologies).
- Sistema d'avaluació elaborat a aplicar pel professorat en un entorn d'educació formal (matèries curriculars).

### Activitats realitzades

#### ➤ **Convenis de participació amb els Instituts**

De forma prèvia al començament del projecte ja estava acordada la participació dels instituts en el projecte; en el cas d'un d'ells es va dialogar en profunditat durant mesos, ja que l'any anterior s'hi havia posat en dubte per part nostra si no hi havia canvis en la implicació del centre educatiu a l'hora de possibilitar la seva realització.

Al començament de cada curs es van signar les pròrrogues corresponents dels convenis de col·laboració signats al seu dia.

#### ➤ **Comunicació amb membres d'equips directius dels INS**

S'ha mantingut, com a mínim, una reunió amb l'equip directiu i/o professorat referent del projecte de cada un dels 4 centres educatius participants durant el curs acadèmic. Generalment, s'ha fet una trobada a l'inici de cada curs acadèmic, en què s'ha presentat d'una banda el projecte i d'altra s'ha transmès la seva



metodologia i filosofia.

Tenint en compte que tots els instituts participants ja havien format part del projecte i, per tant, no hi participaven per primera vegada, les sessions inicials es van destinar a determinar les línies per establir possibles nous reptes i oportunitats en cadascun dels instituts, així com estratègies per evitar possibles impediments sorgits en cursos passats, recordant la metodologia, element clau del projecte. En alguns casos, degut a la trajectòria notòria d'implementació del projecte, s'han comentat els aspectes més rellevants de manera no formal o mitjançant una coordinació via correu electrònic i els INS no han vist la necessitat de fer una reunió com a tal, malgrat en tots els casos Fundació Adsis ha convocat la trobada.

S'han realitzat, a més de les sessions inicials, una reunió de tancament i valoració del projecte amb cadascun dels equips directius, que ha comptat també amb la participació del professorat referent del projecte a l'institut.

**Nombre participants:** Un total de 8 professors/es han participat en aquestes reunions, dels quals 5 són professors/es referents de l'equip directiu.

**Nombre sessions:** 5 reunions

**Lloc:** instituts participants

#### ➤ **Trobades de seguiment amb professorat referent**

Durant el transcurs dels cursos acadèmics 2015-16 i 2016-17 s'han anat fent trobades periòdiques de seguiment amb cada un dels professors/es referents del projecte en cada centre educatiu. En aquestes trobades s'ha revisat el desenvolupament del projecte, s'ha comentat la vinculació dels/les joves participants, s'han concretat i coordinat les activitats solidàries plantejades pels joves i s'ha calendaritzat i adaptat l'oferta de tallers.

**Nombre participants:** 4 professors/es referents (un de cada INS participant).

**Nombre de sessions:** 14 trobades (5 reunions d'inici/final de projecte, 2 reunions de coordinació i múltiples trobades informals a l'institut).

**Lloc:** instituts participants.

#### ➤ **Coordinació permanent amb tutors/es i altre professorat**

En el transcurs del projecte, a més de realitzar reunions amb el professorat referent, resulta clau la coordinació permanent amb els tutors/es i altre professorat de l'institut, ja que moltes vegades es mostren més participatius i propers al procés dels/les joves. Normalment, aquesta coordinació es realitza a través de trobades als passadissos, a la sala de professors, etc. en les quals es poden anar resolent els aspectes més quotidians.

Alhora, s'ha mantingut la coordinació permanent mitjançant trucades i correus electrònics, principalment amb els tutors/es o amb els professors/es de les matèries vinculades al projecte.

Un altre espai de coordinació amb el professorat és la seva participació en les reunions d'equip directiu i/o professorat referent.

La participació puntual en reunions d'equips docents dels principals cursos implicats, també resulta clau per transmetre la filosofia del projecte i per informar del funcionament concret que els grups estan tenint.

Una altra manera d'arribar al professorat de manera no presencial – i també a les famílies – és la difusió a les pàgines web dels centres educatius d'una presentació

gràfica històrica del projecte *Implica't* – realitzada per l'equip de Fundació Adsis i actualitzada cada curs – on es visibilitzen de forma resumida i amb imatges els projectes que s'han recolzat i les activitats que s'han generat en cada institut, des dels inicis fins el moment.

**Nombre participants:** 17 professors/es (6 professors/es de l'INS Manuel Carrasco i Formiguera, 4 professors/es de l'INS Francisco de Goya, 2 professors/es de l'INS Narcís Monturiol i 5 professors/es de l'INS Vall d'Hebron).

### ➤ **Sistema d'avaluació adaptat a matèries curriculars vinculades a l'ApS**

A l'edició anterior del projecte (convocatòria 2014 i execució 2014-2015) es va dissenyar un nou sistema d'avaluació, en diàleg i contrast amb el CEB-Consorci d'Educació de Barcelona: un nou qüestionari individual per passar als/les joves.

En aquesta edició ens plantejàvem la seva adaptació per poder implantar-lo en matèries curriculars vinculades a projectes d'Aprenentatge-Servei, tot fent-ne així d'onada expansiva de les millores i aprenentatges adquirits. En concret la seva aplicació ha estat al projecte d'ApS *Un món per implicar-se*.

Amb l'adaptació realitzada durant aquest any, el sistema d'avaluació per projectes d'ApS ha quedat així:

- Qüestionari individual a omplir per cada jove participant.  
La intenció d'aquest instrument recau en avaluar l'èxit i/o fracàs respecte els objectius plantejats, al mateix temps que genera un espai per l'alumne en què pot reflexionar sobre la seva experiència.  
Un equip de quatre persones va treballar en el seu disseny, partint de la literatura del CEB respecte a aquest tipus de projectes, de la nostra experiència i de les competències i valors que desitgem propiciar en els/les joves participants.  
El resultat final és ha estat un qüestionari adient, agradable i fàcil d'omplir per als/les joves, amb la intenció que ens permeti analitzar amb rigor i complexitat el procés educatiu que s'ha desenvolupat als instituts.
- Sessió de valoració grupal a l'aula.  
S'ha dissenyat i introduït una dinàmica grupal de valoració col·lectiva de l'experiència, molt gràfica, per tancar el procés no només individualment sinó també grupalment.  
L'objectiu ha estat avaluar a l'aula el procés i l'impacte del projecte.  
Aquesta sessió ha estat posada en pràctica en l'última trobada del curs 2015-2016, dinamitzada per l'equip de Fundació Adsis i amb l'acompanyament del professorat referent. Les dues figures han pres nota dels resultats obtinguts i l'educadora de Fundació Adsis ha recollit els diferents suports en els quals els/les joves han plasmat la seva opinió (semàfors simbòlics, làmines, gràfiques...). El professorat també ha col·laborat fotografiant les evidències visuals que s'han donat.  
A partir de les primeres experiències, s'han pogut esmenar alguns detalls per agilitzar la sessió o per aprofundir en alguns aspectes.

Finalment vam fer una reunió amb el CEB (Consorci d'Educació de Barcelona), concretament amb les persones referents dels projectes d'Aprenentatge i Servei per contrastar el sistema d'avaluació adaptat, i les noves eines. Al mateix temps la reunió va representar una oportunitat per conèixer les noves persones que ocupen la plaça dels antics referents amb qui Fundació Adsis establiria la coordinació i, en direcció inversa, perquè l'equip del Consorci d'Educació conegués de primera mà els projectes que Fundació Adsis desenvolupa als centres educatius.

## ➤ **Acompanyament educatiu permanent**

L'acompanyament s'ha dut a terme a través de les sessions de 'Dinamització'. En tot el procés dels/les joves han estat acompanyats/des, com a mínim, per una educadora de la Fundació, des de les primeres sessions en les quals es generaven propostes a través de pluges d'idees, passant pels processos de diàleg i participació per decidir quines accions tirar endavant, fins al disseny final de les accions escollides i la seva realització.

El paper d'aquesta educadora no ha estat el de dirigir ni liderar el procés dels/les joves, sinó fer-ne l'acompanyament en un segon pla, donant tot el protagonisme de les decisions als/les joves. Durant el procés, l'educador/a propicia situacions d'aprenentatge, provoca el debat i la reflexió, proposa experiències, suggereix vincles amb entitats o persones, etc. per espremer al màxim la pròpia creativitat i iniciativa del grup.

Enguany també s'ha comptat amb la participació d'una persona voluntària que ha donat recolzament als grups de joves de segon i tercer any de participació, fent acompanyaments en activitats solidàries concretes i formant part de l'equip a l'hora de muntar les trobades reflexives amb membres d'entitats de l'entorn proper.

Els grups motor constituïts a cada centre educatiu s'han trobat de forma periòdica amb una educadora de Fundació Adsis en les sessions que anomenem "dinamitzacions". En aquests espais s'han constituït els grups, s'han dut a terme pluges d'idees i s'han acordat i organitzat les activitats solidàries a desenvolupar.

La freqüència i moment de trobada ha variat en cada grup motor. S'han dut a terme 82 sessions de dinamització en les quals els/les joves han proposat, decidit i dissenyat activitats solidàries, distribuïdes de la següent manera:

- **Institut Francisco de Goya:** S'han fet 13 sessions de dinamització (10 amb el grup de 4t d'ESO del curs 2015-2016 i 3 amb el grup de 4t d'ESO de 2016-2017).
- **Institut Manuel Carrasco i Formiguera:** S'han dut a terme 25 dinamitzacions, fora de l'horari de classe (13 amb 3r d'ESO i 12 amb 4t d'ESO).
- **Institut Narcís Monturiol:** S'han fet 14 dinamitzacions, fora de l'horari de classe (12 amb el grup de 4t d'ESO del curs 2015-2016 i 2 amb el grup de 4t d'ESO del curs 2016-2017).
- **Institut Vall d'Hebron:** S'han dut a terme 19 dinamitzacions, fora de l'horari de classe (13 amb el grup de 4t d'ESO del curs 2015-2016 i 6 amb el grup de 4t d'ESO del curs 2016-2017).
- **Acompanyament als voluntariats i campanyes puntuals:** Per fer l'acompanyament als joves de segon i tercer any de participació, també s'han realitzat algunes dinamitzacions per preparar pancartes, material, consensuar aspectes organitzatius, dissenyar accions, fer inventari... A part dels tallers i les pròpies activitats solidàries realitzades per aquests/es joves, s'han fet 11 dinamitzacions.

**Nombre total de sessions de dinamització:** 82 dinamitzacions, 71 amb els grups motor i 11 en altres formats.

**Lloc:** a cada institut, al Centre Carmel de Fundació Adsis i l'Escola El Carmel.

## Valoració global

L'avaluació del projecte s'ha realitzat de diverses formes complementàries entre sí:

- Valoració quantitativa en base a indicadors interns;
- Valoració qualitativa en base a les preguntes plantejades a la matriu d'avaluació;
- Valoració dels/les joves i professorat, els resultats de les quals es recullen en document d'avaluació annex.

### Valoració quantitativa

A nivell intern nostre, vam elaborar indicadors quantitius similars en format als dels anys anteriors, per tal de facilitar-nos la transició a un altre tipus d'avaluació més plantejada des de preguntes d'avaluació, tal com es detalla a l'Informe Final. El següent quadre compara els indicadors previstos i els indicadors reals finals a la data de finalització del projecte

Eix d'actuació	Indicadors interns previstos	Indicadors finals
Actuació 1: Sensibilització, 'repte' i grups-motor	1.1. Realitzats 24 tallers de sensibilització en 4 INS (20 grups classe diferents). 1.2. 510 joves sensibilitzats a les aules i a l'Escola d'Estiu (*). 1.3. 88 joves participen activament en tot el procés, desenvolupant de forma apreciable els valors indicats.	1.1. Realitzats 25 tallers de sensibilització a 25 grups-classe diferents, de 4 INS. 1.2. 668 joves sensibilitzats a les aules. (*). 1.3. 187 joves participen activament en tot el procés desenvolupant de forma apreciable els valors indicats.
Actuació 2: Consciència crítica i motivació	2.1. 510 joves coneixen situacions socials de desigualtat social. 2.2. 219 joves tenen contacte directe amb situacions de desigualtat. 2.3. Núm. de tallers de motivació i sessions de reflexió i anàlisi: 13.	2.1. 668 joves coneixen situacions socials de desigualtat social. 2.2. 216 joves tenen contacte directe amb situacions de desigualtat. 2.3. Núm. de tallers de motivació i sessions de reflexió i anàlisi: 13.
Actuació 3: Participació ciutadana, activitats solidàries	3.1. Nombre d'equips de joves conformats per a l'organització d'activitats: 13. 3.2. Sessions realitzades per proposar, decidir, dissenyar i organitzar activitats solidàries: 76. 3.3. Nombre d'activitats solidàries realitzades pels/les joves: 11 o més	3.1. Nombre d'equips de joves conformats per a l'organització d'activitats: 11. 3.2. Sessions realitzades per proposar, decidir i dissenyar activitats solidàries: 82 3.3. Nombre d'activitats solidàries realitzades pels/les joves: 24, més la preparació d'una més (desembre 2016).

<p>Actuació 4: Coordinació permanent.</p> <p>Sistema d'avaluació adaptat a matèries curriculars (amb el CEB)</p>	<p>4.1. S'han realitzat almenys 3 activitats solidàries conjuntes entre diversos INS.</p> <p>4.2. 40 joves de diversos INS s'han relacionat amb ocasió d'activitats conjuntes i de l'Escola d'Estiu Jove.</p> <p>4.3. S'ha establert relació amb 8 o més organitzacions que desenvolupen projectes socials i/o de cooperació</p> <p>4.4. Nombre de sessions amb membres dels equips directius dels INS: 4.</p> <p>4.5. Nombre de trobades amb els 4 professors/es referents dels INS per informar-los i implicar-los: 15.</p> <p>4.6. S'ha mantingut coordinació amb altres 19 tutors/es o professors/es més.</p> <p>4.7. Adaptació de les eines d'avaluació (qüestionaris, etc.) dels participants elaborades l'any anterior a matèries curriculars (ApS).</p> <p>4.8. Contrast amb el Consorci d'Educació de Barcelona.</p>	<p>4.1. Realitzades 8 activitats solidàries conjuntes entre diversos INS.</p> <p>4.2. 151 joves de diversos INS s'han relacionat amb ocasió d'activitats conjuntes (*).</p> <p>4.3. S'ha establert relació amb 25 organitzacions d'acció social i/o de cooperació, amb 11 d'elles s'ha generat vincle estable.</p> <p>4.4. Nombre de sessions amb membres dels equips directius dels INS: 5.</p> <p>4.5. Nombre de trobades amb els 4 professors/es referents dels INS per informar-los i implicar-los: 14.</p> <p>4.6. S'ha mantingut coordinació amb altres 17 tutors/es o professors/es més</p> <p>4.7. S'han elaborat eines d'avaluació per als participants, per al professorat i per a les entitats partners. S'ha dissenyat una sessió d'avaluació grupal amb dinàmiques per fer a l'aula com a tancament.</p> <p>4.8. S'ha realitzat una sessió amb el Consorci d'Educació de contrast i revisió de documentació elaborada</p>
--	---	--

(\*) Respecte a l'Escola d'Estiu: no es va poder fer per falta de finançament, ja que la subvenció rebuda va ser inferior a la sol·licitud econòmica plantejada.

## Lectura comparativa dels indicadors previstos i dels indicadors obtinguts

- El nombre de joves sensibilitzats ha estat major de l'esperat (668 sobre 510), ja que alguns centres han apostat per incloure els batxillerats, generalment força nombrosos.
- El nombre de joves implicats activament durant tot el procés ha estat més elevat que el previst. Aquest fet es pot explicar pel manteniment del nombre de joves motivats habitual al qual s'han sumat, també, diversos grups de joves de segon i tercer any de participació que han continuat interessats i implicats. Cal dir que aquest any s'ha reforçat l'acompanyament a aquests/es joves.
- El nombre de tallers de manteniment de la motivació s'ha mantingut respecte la previsió tot i estar immersos en el procés de canvi de model per generar una seqüència amb el projecte *Un món per implicar-se*, optant per donar qualitat a les trobades de manteniment de la motivació i generar espais de debat amb entitats, formacions relacionades amb la tasca voluntària i altres formats de sessió.
- El nombre d'equips de joves s'ha reduït lleugerament respecte la previsió. Per una banda, s'ha hagut de suprimir algun grup per seqüenciar a partir del curs següent els dos projectes (allà on es feia *Implica't* a 3r d'ESO i ara es fa *Un món per implicar-se*). Per altra banda, els/les joves més grans s'han organitzat en diferents formats, no sempre en grups motor constants al llarg del curs (voluntariats, grups de campanyes puntuals...). El nombre de sessions, en canvi, ha estat superior al previst.
- La quantitat d'activitats solidàries realitzades s'ha duplicat respecte les previsions. El volum de joves implicats ha generat una diversitat i un volum d'activitats important.
- S'han triplicat les activitats d'interrelació de joves o conjuntes, respecte les previstes gràcies a l'impuls que s'hi ha destinat enguany, permetent que un volum més gran de joves es relacioni amb persones d'altres instituts.
- S'ha establert contacte amb més organitzacions de les previstes per tal de buscar vincles i respondre a les inquietuds de més joves, tant dels que inicien el procés com dels que continuen per segon o tercer any.

El projecte ha aconseguit abastar el jovent que s'havia proposat i superar expectatives. Ha viscut un any d'implementació fluida, amb més aposta per part d'un dels centres educatius amb el qual l'any anterior havíem qüestionat la forma d'implementació del projecte i la seva poca implicació. A més és de destacar que el curs 2016-2017 estem fent simultàniament els dos projectes esmentats als quatre instituts, amb el qual el projecte *Implica't* hi esdevindrà més ric i profund, tot partint d'una experiència anterior d'ApS realitzada per tot alumnat.

A continuació, exposem per apartats la nostra **valoració qualitativa** del projecte.

Tal com s'ha indicat a la introducció, des de fa més de dos anys, el projecte *Implica't* s'ha realitzat de forma simultània i complementària al projecte d'Aprenentatge-Servei *Un món per implicar-se* en dos dels instituts participants. Els/les joves han participat de forma seqüencial: a 3r de l'ESO a *Un món per implicar-se (ApS)* i a partir de 4t d'ESO a *Implica't*. Al curs actual 2016-2017 aquesta complementarietat s'ha ampliat als quatre centres educatius.

Amb aquesta concatenació de projectes es pretén oferir als/les joves possibilitats de créixer en experiències de participació social, solidaritat, voluntariat, activisme...

sostingudes en el temps, perquè els doni temps a incorporar-les com a importants per a la seva vida.

Valorem molt positivament aquesta continuïtat, que neix de l'experiència conscient i gaudida en el projecte, com una tendència que condueix cap a la transformació social.

### **Aspectes positius d'aquest any**

- La consolidació de la participació dels quatre centres educatius al projecte. Això comporta una confiança dels instituts envers la Fundació Adsis que es tradueix en una major llibertat pel que fa als continguts i temàtiques d'aprenentatge i pel que fa a la realització de dinàmiques, ja que es valora l'experiència i l'expertesa de l'equip. També resulta rellevant que el professorat contacti amb l'equip de Fundació Adsis per abordar, conjuntament, temes socials d'actualitat als centres educatius.
- L'èmfasi en l'allargament del procés, en la continuïtat de participació dels/les joves que està obtenint el projecte *Implica't* com a oportunitat sorgida de la participació prèvia en el projecte *Un món per implicar-se* d'Aprenentatge i Servei – Servei comunitari.
- La Fundació Adsis és consolida com una entitat referent pels/les joves en aspectes del camp social i de la participació. S'ha reforçat la participació activa dels/les joves a partir del seu segon any d'implicació proposant activitats solidàries de diverses temporalitats i nivells de compromís. A més d'acollir les inquietuds de joves vinculats també s'han acompanyat aquelles persones que, per diferents causes, s'han desvinculat i en moments puntuals necessiten assessorament, idees o propostes per vincular-se de nou.
- La interrelació de joves de diferents centres educatius en diversos moments, tant reflexius com actius i de celebració.
- L'augment del treball en xarxa amb entitats del territori, a nivell informatiu i col·laboratiu, enfocant el vincle organitzatiu a la participació – o possible participació – dels/les joves.
- La bona organització i temporització del projecte, pel que fa a horaris, grups, espais i permisos de diferent tipus.
- L'experiència de l'equip ha propiciat que enguany s'hagi donat una millora en la gestió, coordinació i comunicació interna, que s'ha traduït en la possibilitat d'enriquir el projecte amb matisos qualitatius.
- L'adequació de la proposta al perfil de participants.
- L'obertura i flexibilitat del projecte a situacions concretes i necessitats dels grups de cada centre educatiu i a peticions dels instituts.
- Els bons resultats obtinguts en la valoració del projecte per part dels/les joves, tant a nivell de motivació i de gaudir-lo, com d'assoliment d'objectius.
- El manteniment de l'èxit d'ús de les xarxes socials per establir i mantenir contacte amb els/les joves, així com per fomentar la relació entre joves de diferents instituts. Resulta destacable com a novetat que els/les joves tenen a disposició el contacte dels mòbils de les dues educadores de l'equip de referència del projecte.
- La creació d'un logo identificatiu del projecte, amb previsió d'implementar-lo a partir del gener del 2017, però ja visible a les xarxes socials.
- La rèplica del projecte a altres municipis de l'estat espanyol.

## Oportunitats generades, a seguir aprofitant

- Consolidació de la Fundació Adsis com a entitat referent per a joves i professorat.
- La possibilitat de realitzar trobades dins de l'institut fora de l'horari lectiu amb un marge horari important, perquè cada grup pugui desenvolupar-se al seu ritme i per poder obrir debats i processos de reflexió amb una acotació temporal feble.
- La possibilitat de fer trobades en el moment dels àpats (esmorzars i dinars) dels/les joves, ja que encaixa amb la seva planificació diària i els permet tenir temps per estudiar i fer activitats de lleure un cop fora de l'institut; això fomenta la seva participació i disminueix les possibilitats de falta d'assistència. Alhora, es tracta d'un moment de reunió que es combina amb l'oci, creant un ambient distès i agradable per a desenvolupar el projecte.
- Les trobades externes al centre educatiu, com a espais de creació de vincle amb el/la jove i com a possibilitat de trobada i intercanvi d'experiències.
- La predisposició i inquietud d'un nombre important de joves per continuar vinculats/des d'alguna manera al projecte.
- La predisposició i interès del professorat i els equips directius per continuar el projecte.
- La participació en seminaris i jornades d'EpD per part de l'equip de Fundació Adsis per reflexionar sobre projectes educatius i experiències de participació social.

## Abordatge dels aspectes a millorar de la memòria anterior (30/11/2015):

- Com a resposta a la necessitat d'insistència en la vinculació i implicació dels equips docents dels instituts, s'han clarificat els referents del projecte i s'ha fomentat la comunicació. Ha resultat una oportunitat poder entrar als claustres a presentar el projecte de Servei Comunitari *Un món per implicar-se* a 3r d'ESO, ja que s'ha pogut mostrar la seqüenciació dels dos projectes a nivell temporal i de continguts.
- Els esforços per millorar la informació i la presència del projecte a les pàgines web dels instituts no ha tingut bons resultats. Caldrà seguir treballant-hi, havent detectat que existeix una manca d'agilitat a l'hora de gestionar les xarxes dels centres i remarcar el compromís que prenen els instituts envers aquest aspecte.
- S'ha revisat el disseny global del procés en quant a objectius i seqüenciació dels tallers i activitats, donat que es presenta una proposta continuada de participació dels/les joves que enllaça dos projectes.
- S'han generat nous tallers i altres experiències de sensibilització. La previsió és que el curs actual 2016-2017 el model de tallers de sensibilització sigui unificat en tots els centres educatius, que ja tots estaran implementant *Un món per implicar-se* i *Implica't* seqüencialment i en els mateixos nivells educatius.
- Presentat com a proposta de millora l'enfortiment dels vincles amb les entitats de l'entorn, s'ha reforçat la recerca i col·laboració amb entitats i organitzacions que donin valor a la tasca dels/les joves per treballar la seva vinculació. També s'han fet reunions per donar a conèixer el projecte amb diferents entitats i serveis del barri del Carmel, igualment hem assistit a assemblees veïnals i jornades.
- Per donar resposta a la necessitat d'impulsar la vinculació dels/les joves a partir del segon any de participació i oferir-los un acompanyament adequat, s'han generat trobades de joves en format taula rodona o debat, formacions o propostes de campanyes concretes i voluntariats que encaixen amb les seves inquietuds. També han pogut decidir en quin àmbit volen fer incidència.
- S'ha treballat per generar més espais d'intercanvi entre joves a partir de campanyes puntuals conjuntes presentades, taules rodones amb entitats,



enllaçaments d'activitats generades per diferents grups motor en un sol esdeveniment...Sobretot s'ha fomentat de cara a l'alumnat que ja ha passat pel procés i segueix vinculat en un segon any o posterior de participació.

- Per a atorgar un punt de formalitat a la festa de reconeixement final del projecte, s'ha convidat un responsable de l'ONG de cooperació (Cultivant Vida) a venir a l'acte a fer un parlament d'agraïment i a mostrar un vídeo on apareix el cooperant dirigint-se als/les joves; una comissió de joves ha entregat un xec simbòlic a l'entitat amb la quantitat recollida. Alhora, per donar formalitat, s'ha ubicat la festa a la seu de la Fundació Adsis Centre Carmel: a dins s'hi ha fet la part de reconeixement i a la placeta de Lugo la part lúdica. També ha fet un parlament una persona de Fundació Adsis abans de reproduir un vídeo elaborat per l'equip on apareixen pinzellades d'imatges de tots els processos viscuts pels/les joves.
- El projecte ha estès les seves branques, per contagi, a alguns grups de joves ubicats en el mateix entorn. A la memòria de l'any anterior plantejàvem una vinculació puntual amb joves del Centre Obert del Carmel i del PFI de la Fundació Adsis al projecte, en aquest sentit el C.O. ha creat un 'taller solidari', amb el qual s'han intercanviat propostes i experiències; igualment hem fet alguns tallers de sensibilització al PFI, amb joves no acostumats a aquests temes, sobre les desigualtats de l'entorn proper i els/les joves han volgut participar en campanyes solidàries com a grup, amb els seus educadors referents, però també alguns joves s'han vinculat a títol individual al projecte *Implica't*.

### **Altres millores implementades**

Aquest any s'ha incorporat una nova persona voluntària de forma permanent al projecte, acompanyant durant tot l'any especialment als joves de participació continuada. Hem valorat la necessitat d'acompanyar més qualitativament aquests joves ja que són els que realment han estat motivats pel projecte i han incorporat el valor de la solidaritat a la seva vida, tot tenint en compte que l'equip professional ha de donar resposta cada any als nous grups que s'hi incorporen.

A més d'aquesta incorporació, puntualment s'han reforçat activitats massives amb un bon grup de voluntaris/ies.

### **Aspectes a millorar en la propera edició**

- Seguir fomentant-hi la vinculació i implicació dels equips docents dels instituts, sempre per millorar i aprofundir.
- Generar, amb el professorat encarregat de les pàgines web dels INS, una coordinació encaminada a difondre les activitats realitzades pels/les joves i donar visibilitat i valor al projecte, fent-ne partícips també als/les joves.
- Per impulsar la implicació social continuada dels/les joves, seguir donar protagonisme qualitatiu als/les joves de segon i tercer any de participació (i més...), vinculant-los amb l'entorn proper i fomentant el seu sentiment de pertinença al grup de joves solidaris que promouen l'acció social fora dels instituts, partint de les pròpies motivacions i, sobretot, de la descoberta de necessitats. Estudiar la possibilitat de fer sortides actives a entitats per conèixer, a més del testimoni, la seu de l'entitat i el seu entorn. Els/les joves que ho volguessin també podrien fer un procés d'empoderament per tenir un paper actiu en la formació de nois i noies més juvenets/es. Realment aquest és un indicador d'impacte del projecte, perquè un bon grup de joves interioritza la solidaritat com a valor que guia la seva vida.
- Fer funcional el logo identificatiu del projecte *Implica't*.
- Definir un nom per al grup de participants a partir del segon any de participació.

## **Principals aprenentatges fets**

### **1. Nou disseny global dels tallers**

Durant aquesta edició hem re dissenyat el mapa dels tallers de sensibilització i motivació: reorganitzant-los i elaborant de nous, tenint en compte tot el procés seqüencial que desenvolupen els joves:

- 3r d'ESO, amb el projecte d'ApS "Un món per implicar-se"
- 4t d'ESO, projecte Implica't-1r any.
- Batxillerat: projecte Implica't-2n any y més.

Hem hagut de reflexionar tot partint de l'edat dels joves i de la seqüència de participació en projectes solidaris, amb progressiva i creixent profunditat; evitant també repeticions en dinàmiques i continguts. Això ens ha suposat un exercici actiu de creativitat i de pedagogia activa.

### **2. Nou format d'atenció als/les joves de 2n any de participació al projecte i posterior**

En aquest any hem atès d'una manera especial als/les joves que han participat en el projecte per segon any consecutiu o més.

Hem posat més èmfasi a acompanyar-los i a donar-los total protagonisme dissenyant les accions segons els seus interessos i inquietuds.

Per poder fer aquest acompanyament hem incorporat una persona voluntària que s'ha sumat a l'equip amb aquest encàrrec.

Ha estat un procés bonic d'aprofundiment en temes que ells/es mateixos/es han anat proposant, mitjançant trobades fora del context escolar i de forma conjunta (els 4 instituts) per conèixer millor realitats de l'entorn que ens envolta (veure pàgines 8 i 9).

Es tracta dels/les joves més motivats que van incorporant la solidaritat i la participació social com a valors centrals i tarannà de la seva personalitat, per això són una expressió viva de l'impacte del projecte. Hem valorat la importància d'aquesta continuïtat i volem seguir acompanyant-los i experimentant formats.

Tal com s'ha exposat abans, ens plantegem seguir donant forma i millorant aquest aspecte el proper any.

### **3. Incorporació de voluntariat estable**

El projecte ja coneixia la col·laboració voluntària en activitats puntuals, especialment en algunes massives, com la campanya pre-nadalenca "Donem La Llauna" i d'altres; però durant aquest any s'ha incorporat la col·laboració estable d'una persona voluntària que ha donat suport a l'atenció als/les joves de segon any de participació i més. Ha donat suport en les trobades de formació que els/les joves han realitzat i també en activitats i visites actives.

### **4. Onada expansiva a altres projectes**

Com que Fundació Adsis treballa amb molts adolescents i joves als territoris on està present, per proximitat física al Centre Obert del Carmel el projecte està sent referent en quant a dinàmiques participatives i a motivació solidària dels/les joves. Per això s'ha col·laborat en la realització d'alguns tallers, en el diàleg amb el seu equip educatiu, i en la participació conjunta en algunes campanyes més àmplies vinculades al territori (campanya Donem La Llauna...) tot i que ells/es porten la seva dinàmica pròpia.

Ens hem adonat d'aquesta riquesa que el projecte pot aportar a altres projectes de l'entitat que treballen amb adolescents i joves en risc d'exclusió social. Valorem molt positivament aquest coneixement que tenim com a entitat.

\*\*\*\*\*

El document d'avaluació que s'annexa completa aquest apartat de valoració, amb dades extretes de les eines d'avaluació complimentades pels diversos actors/trius.